

ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบวัฏจักร 4MAT ที่มีต่อเจตคติและผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทย
ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

นางสาวธิดิรัตน์ วิเชียรมงคลกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2548

ISBN 974-17-6298-4

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

EFFECTS OF USING THE 4MAT SYSTEM MODEL IN ORGANIZING THAI LANGUAGE
LEARNING ACTIVITIES ON ATTITUDES TOWARDS THAI LITERATURE AND
LEARNING ACHIEVEMENT OF LOWER SECONDARY SCHOOL STUDENTS

Miss Thitirat Wichianmongkolkul

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Teaching Thai Language
Department of Curriculum, Instruction, and Educational Technology

Faculty of Education
Chulalongkorn University

Academic Year 2005

ISBN 974-17-6298-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบวัฏจักร 4MAT ที่มีต่อเจตคติ
และผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทยของนักเรียนระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้น

โดย

นางสาวธิดิรัตน์ วิเชียรมงคลกุล

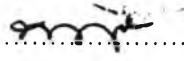
สาขาวิชา

การสอนภาษาไทย

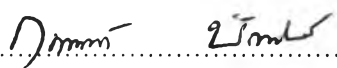
อาจารย์ที่ปรึกษา

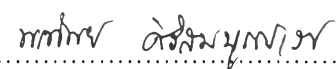
อาจารย์ ดร. พรทิพย์ ศิริสมบุญแนว

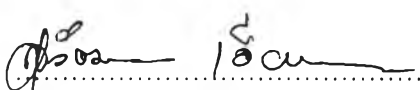
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาามหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. พุทธิ ศิริบรรณพิทักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กมลมนัสขันธ์ บัณฑิตยานนท์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร. พรทิพย์ ศิริสมบุญแนว)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุวัฒนา เอี่ยมอรพรณ)

ธิตีรัตน์ วิเชียรมงคลกุล : ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบวัฏจักร 4MAT ที่มีต่อเจตคติ
 และผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
 (EFFECTS OF USING THE 4MAT SYSTEM MODEL IN ORGANIZING THAI
 LANGUAGE LEARNING ACTIVITIES ON ATTITUDES TOWARDS THAI LITERATURE
 AND LEARNING ACHIEVEMENT OF LOWER SECONDARY SCHOOL STUDENTS)

อ. ที่ปรึกษา : อ. ดร.พรทิพย์ ศิริสมบุญเวช. 214 หน้า. ISBN 974-17-6298-7.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบวัฏจักร 4MAT ที่มีต่อเจตคติและผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และเปรียบเทียบเจตคติและผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทยของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบวัฏจักร 4MAT กับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2548 สถานศึกษาโรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง กรุงเทพมหานคร จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองซึ่งจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบวัฏจักร 4MAT จำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุมซึ่งจัดการเรียนรู้แบบปกติ จำนวน 30 คน ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้ทั้งสองกลุ่มด้วยตนเอง ใช้เวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ รวมทั้งสิ้น 16 คาบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวัดเจตคติต่อวรรณคดีไทย และแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทย และเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ แผนการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยมีชเลขคณิต (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(s) คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ ทดสอบค่า t (t-test) และความแปรปรวนร่วม (ANCOVA)

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบวัฏจักร 4MAT มีเจตคติต่อวรรณคดีไทยสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบวัฏจักร 4MAT มีเจตคติต่อวรรณคดีไทยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบวัฏจักร 4MAT มีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาควิชา หลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา
 สาขาวิชา การสอนภาษาไทย
 ปีการศึกษา 2548

ลายมือชื่อนิสิต ธิตีรัตน์ วิเชียรมงคลกุล
 ลายมืออาจารย์ที่ปรึกษา พรทิพย์ ศิริสมบุญเวช

47836853247 MAJOR Teaching Thai Language

KEY WORD: THE 4MAT SYSTEM MODEL / ATTITUDES TOWARDS THAI LITERATURE / LEARNING ACHIEVEMENT

THITIRAT WICHIANMONGKOLKUL . EFFECTS OF USING THE 4MAT SYSTEM MODEL IN ORGANIZING THAI LANGUAGE LEARNING ACTIVITIES ON ATTITUDES TOWARDS THAI LITERATURE AND LEARNING ACHIEVEMENT OF LOWER SECONDRY SCHOOL STUDENTS. THESIS ADVISOR: PORNTHIP SIRISOMBOONVEJ, Ph.D. 214 pp. ISBN 974-17-6298-7.

The purposes of this research were to study effects of the 4MAT system model of instruction on attitudes towards Thai literature and learning achievement of lower secondary school students and to compare attitudes towards Thai literature and learning achievement of the lower secondary school students between the group learning by the 4MAT system model and the group learning by conventional teaching method. The subjects were 60 mathayom suksa two students of Wangtongiang School in Bangkok. These subjects were divided into two groups: 30 students in each group which included experiment and control groups. The duration of experiment was eight weeks, two periods per week total of sixteen periods. The research instruments were the instruments for data collection and the instrument for experiment. The instruments for data collection were attitudes towards Thai literature test and Thai literature learning achievement test. The instruments for experiment were Thai literature lesson plans. The collected data were analyzed by arithmetic means, standard deviation, relation growth score, t-test, and ANCOVA.

The research findings were summarized as follows:

1. Students learning by the 4MAT system model had the attitude towards Thai literature after experiment higher than before experiment at .05 level of significance.
2. Students learning by the 4MAT system model had the attitude towards Thai literature higher than students learning by conventional teaching method at .05 level of significance.
3. Students learning by the 4MAT system model had the learning achievement higher than students learning by conventional teaching method at .05 level of significance.

Department Curriculum, Instruction
and Educational Technology
Field of study Teaching Thai Language
Academic year 2005

Student's signature *Thitirat Wichianmongkolkul*
Advisor's signature *Pornthip Sirisomboonvej*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาของอาจารย์ ดร. พรทิพย์ ศิริสมบุญณเวช อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของการวิจัย เป็นอย่างดียิ่งตลอดมา และกรุณาให้คำแนะนำ ข้อคิดในการดำเนินชีวิต และการทำงานที่มีประโยชน์แก่ผู้วิจัยเป็นอย่างมาก ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บังอร พานทอง ผู้ได้ประสิทธิ์ประสาท ความรู้ด้านศาสตร์การสอน และกรุณาให้คำแนะนำที่ดีและมีประโยชน์แก่ผู้วิจัยตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กมลมนัสขันธ์ บัณฑิตยานนท์ ประธาน การสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร. สุวัฒนา เอี่ยมอรพรรณ กรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาสละเวลาตรวจแก้ไข ให้ข้อเสนอแนะ ในการแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตลอดจนให้กำลังใจในการทำวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ อาจารย์ และนักเรียนสถานศึกษาโรงเรียน มัธยมวัดบึงทองหลาง ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการทดลองและเก็บข้อมูล

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณบิดา ที่ให้กำเนิดชีวิตด้วยความรัก และมารดา ที่ได้ให้ความรัก ความห่วงใยและกำลังใจในการศึกษาเล่าเรียน ขอขอบคุณพี่ชายและน้องชายที่เอื้ออาทร ขอขอบคุณกัลยาณมิตรทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ เป็นอย่างดีเสมอมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภาพ.....	ฎ
บทที่.....	
1 บทนำ.....	
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
2. คำถามของการวิจัย.....	6
3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
4. สมมติฐานของการวิจัย.....	7
5. ขอบเขตของการวิจัย.....	8
6. คำจำกัดความของการวิจัย.....	9
7. ประโยชน์ที่ได้รับ.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	
1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้วรรณคดี.....	13
1.1 ความหมายของวรรณคดี.....	13
1.2 จุดมุ่งหมายในการจัดการเรียนรู้วรรณคดี.....	14
1.3 แนวคิดในการจัดการเรียนรู้วรรณคดี.....	16
1.4 ปัญหาในการจัดการเรียนรู้วรรณคดี.....	23
2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้รูปแบบวัฏจักร 4MAT.....	24
2.1 ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้รูปแบบวัฏจักร 4MAT.....	24
2.2 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้รูปแบบวัฏจักร 4MAT.....	30
2.3 หลักการจัดการเรียนรู้รูปแบบวัฏจักร 4MAT.....	34
2.4 บทบาทของผู้สอนในการจัดการเรียนรู้รูปแบบวัฏจักร 4MAT.....	35
2.5 ข้อดีของการจัดการเรียนรู้รูปแบบวัฏจักร 4MAT.....	37
2.6 ข้อจำกัดของการจัดการเรียนรู้รูปแบบวัฏจักร 4MAT.....	39

3. เจตคติในการเรียน.....	39
3.1 ความหมายของเจตคติ.....	39
3.2 ลักษณะของเจตคติ.....	40
3.3 องค์ประกอบของเจตคติ.....	42
3.4 ประโยชน์ของเจตคติ.....	43
3.5 การเปลี่ยนแปลงเจตคติ.....	44
3.6 การวัดเจตคติ.....	45
3.7 การพัฒนาเจตคติ.....	46
3.8 ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติกับผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้.....	49
4. ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้.....	50
4.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้.....	50
4.2 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้.....	50
4.3 การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้.....	51
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	59
5.1 งานวิจัยในประเทศ.....	59
5.1.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้วรรณคดี.....	59
5.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้รูปแบบวัฏจักร 4MAT.....	61
5.2 งานวิจัยต่างประเทศ.....	64
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	
1. การศึกษาเบื้องต้น.....	67
2. การออกแบบการวิจัย.....	69
3. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	70
4. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	71
5. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	73
6. การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	86
7. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	87

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	
1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบวัดเจตคติต่อวรรณคดีไทย.....	90
2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทย.....	93
3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากบันทึกการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย.....	95
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	
1. สรุปผลการวิจัย.....	98
2. อภิปรายผล.....	99
3. ข้อเสนอแนะ.....	102
รายการอ้างอิง.....	104
ภาคผนวก.....	
ภาคผนวก ก รายงานผู้ทรงคุณวุฒิ.....	113
ภาคผนวก ข การศึกษาเบื้องต้น.....	116
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	118
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง.....	134
ภาคผนวก จ ผลการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	201
ภาคผนวก ฉ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS.....	208
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	214

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	วิธีการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยของครูตามการรับรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น.....	69
ตารางที่ 2	การออกแบบการวิจัย.....	69
ตารางที่ 3	ค่าความแปรปรวนของคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ภาษาไทย ประจำภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 ของกลุ่มตัวอย่าง.....	72
ตารางที่ 4	การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ภาษาไทย ประจำภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 ของกลุ่มตัวอย่าง.....	73
ตารางที่ 5	ลักษณะของข้อความในแบบวัดเจตคติต่อวรรณคดีไทยจำแนกตามองค์ประกอบ.....	75
ตารางที่ 6	พฤติกรรมการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัยที่ต้องการวัด และจำนวนข้อของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทย.....	78
ตารางที่ 7	จำนวนคาบเรียนในการจัดการเรียนรู้.....	81
ตารางที่ 8	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	82
ตารางที่ 9	ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าที (t) ของคะแนนเจตคติต่อวรรณคดีไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง.....	87
ตารางที่ 10	ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าที (t) ของคะแนนเจตคติต่อวรรณคดีไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง.....	90
ตารางที่ 11	ค่าเฉลี่ยมัชฌิมเลขคณิตร้อยละ ($\bar{X}_{\text{ร้อยละ}}$) และคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ของคะแนนเจตคติต่อวรรณคดีไทยของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง.....	91
ตารางที่ 12	ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าที (t) ของคะแนนเจตคติต่อวรรณคดีไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง.....	92
ตารางที่ 13	ผลการทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวนของคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง.....	93
ตารางที่ 14	ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง.....	94

	หน้า
ตารางที่ 15	รายละเอียดระดับพฤติกรรมที่ต้องการวัดของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ วรรณคดีไทยและเฉลยคำตอบ..... 132
ตารางที่ 16	ค่าที (t) แสดงอำนาจจำแนกของแบบวัดเจตคติต่อวรรณคดีไทยเป็นรายข้อ จำนวน 40 ข้อ..... 202
ตารางที่ 17	ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก(r) เป็นรายข้อของแบบทดสอบ ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทย จำนวน 50 ข้อ..... 203

สารบัญแผนภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 1 แสดงรูปแบบการเรียนรู้ของ David Koib.....	26
แผนภาพที่ 2 ลักษณะการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน ตามแนวคิดของ McCarthy	28
แผนภาพที่ 3 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้รูปแบบวัฏจักร4MAT.....	31
แผนภาพที่ 4 บทบาทของครูที่เปลี่ยนแปลงไปตามลักษณะการเรียนรู้ของนักเรียน.....	36